II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 29. juli 1986

om den belgiske regerings påtænkte investeringsstøtte til en planglasfabrikant i Auvelais

(Kun den franske og nederlandske udgave er autentisk)

(86/593/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter i overensstemmelse med denne artikels bestemmelser at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger, efter gennemgang af disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Ved den belgiske lov af 17. juli 1959 og den dertil knyttede »arrêté royal d'exécution« af 17. august 1959 [1] blev der indført generelle støtteforanstaltninger til fremme af det belgiske erhvervsliv, bl.a. i form af rentetilskud for lån til investeringer, statsgarantier for de lån med rentetilskud, som virksomhederne optager i pengeinstitutter, og fritagelse for ejendomsskatter i fem år.

Ved vurderingen af denne lov efter den i traktatens artikel 93, stk. 1 og 2, fastsatte fremgangsmåde gjorde Kommissionen gældende, at der var tale om en generel støtteordning, da den ikke havde noget sektorbestemt eller regionalt sigte. Eftersom denne ordning var gældende for alle investeringer uden nærmere specifikationer angående virksomhedstype, region eller sektor, var den ikke omfattet af undtagelsesbestemmelserne i traktatens artikel 92, stk. 3, litra a) og c). Uden sådanne specifikationer så Kommissionen sig ikke i stand til at vurdere denne ordnings virkninger for samhandelen inden for Fællesskabet og konkurrencen samt i særdeleshed ikke dens forenelighed med det fælles marked.

Hvad angår denne type generelle støtteordninger har Kommissionen besluttet at godkende dem, når en af følgende to betingelser er opfyldt: den pågældende medlemsstat skal enten tilsende Kommissionen en plan for støtteordningens anvendelse på bestemte regioner eller sektorer, eller, når dette ikke er muligt, underrette Kommissionen om de væsentlige individuelle tilfælde, hvor der ydes støtte.

I henhold til Kommissionens beslutning 75/397/EØF [2] har kongeriget Belgiens regering pligt til på forhånd at anmelde individuelle støtteforanstaltninger af større betydning, der iværksættes i henhold til lov af 17. juli 1959 om indførelse og samordning af foranstaltninger til fremme af den økonomiske ekspansion og opbygningen af nye industrier, og i tilstrækkelig god tid til, at Kommissionen kan tage stilling til deres forenelighed med det fælles marked.

II

Ved skrivelse af 5. april og 25. juli 1984 underrettede den belgiske regering i overensstemmelse hermed Kommissionen om, at den påtænkte i medfør af loven af 17. juli 1959 at yde investeringsstøtte til en planglasfabrikant i Auvelais i provinsen Namur.

Disse investeringer tager sigte på modernisering af to anlæg til produktion af float-glas, der skal føre til en forbedring af den energimæssige virkningsgrad og til tekniske fremskridt uden nogen udvidelse af den optimale produktionskapacitet. De samlede investeringer er anslået til 2 034,8 mio bfr. De omfatter bl.a. en fuldstændig ombygning af ovnene, modernisering af andet udstyr i de to produktionsanlæg samt en forøgelse af produktiviteten i koldglasproduktionen.

[1] Moniteur belge af 29. 8. 1959.

[2] EFT nr. L 177 af 8. 7. 1975, s. 13.

Denne støtte påtænkes ydet i form af et rentetilskud på 4 % i fem år til to tredjedele af investeringsudgifterne og fritagelse for ejendomsskatter i fem år, svarende til en nettosubvention på 4,8 %. Den belgiske regering begrunder den påtænkte støtte med, at disse investeringer vil føre til en forbedring af energianvendelsen og en styrkelse af virksomhedens konkurrenceevne på det europæiske marked, og den har i øvrigt understreget de positive sociale virkninger, støtten vil få, idet fabrikanten har forpligtet sig til at oprette en omskolingsfond til fordel for en del af de arbejdstagere, der afskediges.

III

Efter den første gennemgang af anmeldelsen fandt Kommissionen, at disse støtteforanstaltninger ikke kunne anses for at være forenelige med det fælles marked, da de kan fordreje konkurrencen og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne på en måde, der er i strid med den fælles interesse, navnlig da planglasindustrien befinder sig i en sårbar situation, og da modernisering af et float-glasanlæg efter Kommissionens opfattelse principielt er en form for udskiftningsinvestering. Undtagelsesbestemmelserne i traktatens artikel 92 forekom derfor ikke at kunne bringes i anvendelse, da Kommissionen ikke på grundlag af anmeldelsen var i stand til at tage stilling til, om visse elementer i forbindelse med disse investeringer eventuelt kunne retfærdiggøre, at en del af den påtænkte støtte ydes. Kommissionen besluttede som følge heraf at indlede den i traktatens artikel 93, stk. 2, første afsnit, fastsatte procedure og opfordrede i en skrivelse af 10. september 1984 den belgiske regering til at fremsætte sine bemærkninger hertil, navnlig hvad angår den pågældende teknologis energimæssige aspekter og nyskabende karakter.

Efter to bilaterale møder om de tekniske aspekter fremsatte den belgiske regering ved skrivelse af 21. december 1984 sine bemærkninger i forbindelse med ovennævnte procedure. Den anførte, at selv om fabrikanten bekostede alle investeringerne i modernisering af to ovne ud fra ønsket om derved at opnå energibesparelser og sikre en bedre rentabilitet i produktionen, tog en del af investeringerne — svarende til 625,143 mio bfr. — udelukkende sigte på teknologiske innovationer med det formål at udvikle mere avancerede ovne end de traditionelle anlæg. Med disse teknologiske fornyelser i forbindelse med ovnene er der mere konkret tale om en ny udformning af ringene i brænderne af ovnbunden og de elektriske elementer i indsmeltningsafsnittet samt af blandegitrene, om ombygning af regeneratorerne samt visse innovationer i konditioneringsafsnittene. Den belgiske regering understregede desuden den risiko, fabrikanten havde påtaget sig ved at konstruere ovne med en helt ny udformning, som — hvis de kommer til at fungere efter hensigten — vil kunne være til gavn for hele den europæiske glasindustri, ligesom den på ny fremhævede de sociale foranstaltninger, der ville blive truffet af fabrikanten som modydelse for støtten.

Ved skrivelse af 13. juni 1986 fremsatte den belgiske regering yderligere bemærkninger til Kommissionen. Det blev bl.a. præciseret, at skrivelsen af 21. december 1984 var at betragte som en ændring af støtteanmeldelsen, og at støtten ville blive begrænset til et rentetilskud på 4 % over fem år til 625,143 mio bfr. samt fritagelse for ejendomsskatter i fem år, hvilket tilsammen ville svare til nettosubvention på 2,5 % i forhold til de samlede investeringer. Den belgiske regering fandt, at der med disse konkrete investeringer var tale om et pilotprojekt på EF-plan, og anmodede om, at der snarest muligt blev truffet beslutning om den ændrede meddelelse.

Som svar på Kommissionens opfordringer til andre interesserede parter til at fremkomme med deres eventuelle bemærkninger meddelte to medlemsstaters regeringer samt en brancheorganisation og en producentgruppe inden for samme industrigren, at de delte Kommissionens betænkeligheder over den påtænkte støtte.

IV

De af den belgiske regering påtænkte foranstaltninger — rentetilskud og fritagelse for ejendomsskatter — må betragtes som støtte af den i traktatens artikel 92, stk. 1, omhandlede art, da en del af de investeringsudgifter, den støttemodtagende virksomhed normalt selv skulle afholde, derved dækkes ved hjælp af statsmidler.

I de ti EF-lande var der ifølge de oplysninger, Kommissionen råder over, ved udgangen af 1984 25 planglasfabrikker, der fremstillede float-glas, og syv planglasfabrikker, der producerede maskintrukket glas, hvortil kom to float-glasfabrikker og fire fabrikker for maskintrukket glas i Spanien og Portugal.

I Belgien findes der fire float-glasfabrikker og en fabrik, der producerer maskintrukket glas.

Den belgiske producents to float-glasanlæg har tilsammen en optimal kapacitet på 360 000 tons om året, hvilket svarer til ca. 7 % af den samlede installerede kapacitet i Fællesskabet; den faktiske produktion udgør ca. 40 % af den belgiske produktion af almindeligt planglas.

Planglas er genstand for samhandel mellem medlemsstaterne, og de forskellige producentgrupper konkurrerer indbyrdes. Den pågældende belgiske producent eksporterer ca. 40 % af sin produktion til andre medlemsstater og 14 % til tredjelande, medens resten sælges eller videreforarbejdes i Belgien. Eksporten af planglas (SITC 66440) fra Den belgisk-luxembourgske økonomiske Union til de øvrige medlemsstater udgjorde i 1982 413 000 tons, i 1983 447 000 tons og i 1984 481 000 tons, medens importen faldt fra 126 000 tons i 1982 til 114 000 tons i 1983 og 92 000 tons i 1984. Det må i denne forbindelse tages i betragtning, at der i Luxembourg findes en float-glasfabrik.

Planglasindustrien står over for en række problemer, der skyldes en stagnerende efterspørgsel og en lav kapacitetsudnyttelsesgrad, som har haft negative virkninger for virksomhedernes finansielle struktur og ført til en nedgang i beskæftigelsen og lukning af en række produktionsanlæg. Den pågældende belgiske producent har siden 1980 lidt tab. Den europæiske sammenslutning af plan-

glasproducenter anslår, at overkapaciteten i Vesteuropa i 1984 udgør ca. 400 000 tons. Som følge heraf fastslog Kommissionen i sin beslutning 84/497/EØF af 27. juni 1984 (1), at den nederlandske regerings påtænkte støtte til en ny fabrik, der skulle fremstille planglas i Nederlandene, var uforenelig med det fælles marked og derfor ikke måtte ydes.

Den støtte, den belgiske regering ønsker at yde, vil som følge heraf påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen som omhandlet i traktatens artikel 92, stk. 1, ved at begunstige den pågældende virksomhed og den belgiske planglasindustri.

Når en medlemsstat yder finansiel støtte, der styrker visse virksomheders position på bekostning af andre virksomheder, der konkurrerer med dem i Fællesskabet, må denne støtte anses at påvirke disse andre virksomheder.

Ifølge artikel 92, stk. 1, er de i denne bestemmelse definerede former for støtte principielt uforenelige med det fælles marked.

De undtagelser fra dette princip, der er opregnet i traktatens artikel 92, stk. 2, kan ikke bringes i anvendelse i den konkrete sag i betragtning af den påtænkte støttes art og formål.

Traktatens artikel 92, stk. 3, opregner de former for støtte, der kan anses at være forenelige med det fælles marked. Spørgsmålet om en støtteforanstaltnings forenelighed må imidlertid afgøres i en fællesskabssammenhæng og ikke blot i henseende til den enkelte medlemsstat. Af hensyn til det fælles markeds rette funktion og i henhold til principperne i traktatens artikel 3, litra f), må de undtagelser fra traktatens artikel 92, stk. 1, der er fastsat i samme artikels stk. 3, fortolkes indskrænkende ved vurderingen af enhver støtteordning eller individuel støtteforanstaltning.

Disse undtagelsesbestemmelser kan i særdeleshed kun bringes i anvendelse, såfremt Kommissionen kan fastslå, at markedskræfterne alene, dvs. uden støtte, ikke vil kunne tilskynde de eventuelle støttemodtagere til at søge et af de tilstræbte mål virkeliggjort.

At indrømme undtagelser i tilfælde, hvor der ikke er tale om virkeliggørelse af et sådant mål, eller hvor støtten ikke er nødvendig herfor, ville være det samme som at give industrier eller virksomheder i bestemte medlemsstater uberettigede fordele, som kan styrke deres finansielle situation, påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencen, uden at dette kan retfærdiggøres i hensynet til den fælles interesse som fastsat i artikel 92, stk. 3.

I betragtning af det ovenstående kan ingen af de påtænkte støtteforanstaltninger anses at opfylde betingelserne for fritagelse i medfør af artikel 92, stk. 3.

Hvad angår undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, litra a) og c), der omhandler støtte til fremme af den økonomiske udvikling i visse områder, må det bemærkes, at levestandarden ikke er usædvanlig lav i nogen belgisk region, og at der ej heller her hersker en alvorlig underbeskæftigelse som omhandlet i litra a); hvad angår litra c) er Auvelais-området i Namur-provinsen, hvor den pågældende producent har sit hjemsted, ikke klassificeret som et område, der kræver særlig regional støtte. Belgien hører til blandt Fællesskabets centrale regioner, dvs. de regioner, der set i en EF-sammenhæng ikke står over for de alvorligste sociale og økonomiske problemer, medens det derimod er en kendsgerning, at der findes en helt konkret risiko for en overbudspolitik, der kan føre til øget statsstøtte, og at statsstøtte netop her, mere end noget andet sted, vil kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne.

Hvad angår undtagelsesbestemmelserne i artikel 92, stk. 3, litra b), står det fast, at den påtænkte støtte ikke har til formål at fremme virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den belgiske økonomi.

Hvad angår undtagelsesbestemmelsen i artikel 92, stk. 3, litra c), der omhandler støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene, må det fastslås, at periodisk modernisering af et float-anlæg, der normalt må finde sted hvert sjette til niende år, i princippet er at betragte som en udskiftningsinvestering, og at udgifterne hertil må anses at indgå i driftsudgifterne. Det er helt normalt og også i producentens egen interesse, at han anvender de mest moderne og effektive teknikker og materialer for derved at reducere driftsudgifterne, herunder også energiudgifterne. Som følge heraf vil støtte til periodisk modernisering af et float-anlæg ikke fremme udviklingen i planglasindustrien uden at ændre samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, jf. artikel 92, stk. 3, litra c). Dette gælder så meget desto mere, som der er tale om en industri, der er præget af overkapacitet, og den omstændighed, at den pågældende virksomhed træffer ekstraordinære sociale foranstaltninger til fordel for de arbejdstagere, der afskediges, f. eks. ved at oprette en omskolingsfond, ændrer intet ved denne konstatering.

Kommissionen har foretaget en meget omhyggelig gennemgang af de oplysninger, den belgiske regering under denne procedure har givet om de tekniske fornyelser i ovnkonstruktionen. Ifølge den belgiske regering vil disse fornyelser beløbe sig til 625,143 mio bfr., hvilket svarer til 31 % af de samlede investeringsudgifter. Kommissionen har desuden taget hensyn til mulighederne for at anvende disse nye teknikker i koncernens andre anlæg og til andre planglasfabrikanters adgang til at anvende dem.

Kommissionen stiller sig altid positivt over for alle bestræbelser, der kan føre til nye nedbringelser af energiforbruget inden for Fællesskabet. Den finder imidlertid, at det er industrien selv, der må være mest interesseret i at reducere sine energiomkostninger og dermed også sine produktionsomkostninger. Investeringer med henblik herpå i forbindelse med en periodisk fornyelse af et produktionsapparat vil normalt blive gennemført, uden at

(1) EFT nr. L 276 af 19. 10. 1984, s. 37.

det er nødvendigt med særlige tilskyndelser i form af statsstøtte. Rigtigheden af denne konstatering fremgår klart i det konkrete tilfælde, eftersom moderniseringen af de to ovne i Auvelais, der stammer fra 1970 og 1976, vil føre til energibesparelser på 25 % i en industri, hvor energiomkostningerne tegner sig for over 8 % af produktionens bruttoværdi. I betragtning af de energipriser, der var gældende for investoren på det tidspunkt, hvor investeringsbeslutningen blev truffet, vil han således kunne forvente, at de yderligere investeringer, disse teknologiske fornyelser indebærer, vil være rentable.

Det må derfor fastslås, at selv ikke de specifikke dele af investeringerne, der tager sigte på energibesparelser, og som den belgiske regering har peget på under procedurens forløb, udgør nogen tilstrækkelig begrundelse for ydelse af statsstøtte.

Den belgiske regerings ændrede støtteprojekt opfylder som følge heraf ikke betingelserne for at falde ind under en af de i traktatens artikel 92, stk. 3, fastsatte undtagelsesbestemmelser —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Den belgiske regering skal afstå fra den investeringsstøtte, den i henhold til lov af 17. juli 1959 påtænker at yde til en planglasfabrikant i Auvelais, og som blev anmeldt til Kommissionen ved skrivelse af 5. april og 25. juli 1984 og ændret ved skrivelse af 21. december 1984 og 13. juni 1986.

Artikel 2

Den belgiske regering underretter senest to måneder efter datoen for meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om de foranstaltninger, den har truffet for at efterkomme den.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til kongeriget Belgien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 29. juli 1986.

På Kommissionens vegne

Peter SUTHERLAND

Medlem af Kommissionen